

**Kõrsa turbatootmisala laiendamise ja
töötamisega kaasneva keskkonnamõju
hindamise programm**

Koostajad: Aadu Niidas, Priit Kallaste, Kaie Kriiska, Anna-Helena Purre, Üllar Rammul, Marge Uppin

© 2022 OÜ Inseneribüroo STEIGER

SISUKORD

1. Kavandatava tegevuse eesmärk ja ala valiku põhjendus	5
2. Kavandatava tegevuse ja selle reaalsete alternatiivsete võimaluste lühikirjeldus	8
2.1. Kavandatav tegevus.....	8
2.2. Alternatiivsed võimalused.....	9
3. Keskkonnamõju hindamise sisu	10
4. Hindamismetoodika	26
5. Ajakava	31
6. Arendaja, otsustaja, juhtekspert, ekspertrühma koosseis ja asjaomased asutused .	33

[Lisa 1. Kõrsa turbatootmisala maavara kaevandamise loa taotlus](#)

[Lisa 2. KMH algatamise otsus \(Keskkonnaamet 18.03.2020\)](#)

[Lisa 3. Transpordiameti seisukoht \(29.01.2021 kiri nr 8-5/21/2245-2\)](#)

[Lisa 4. Vastus transpordiameti seisukohale \(04.10.2021 nr 02/04.10.21\)](#)

[Lisa 5. Rahandusministeeriumi seisukoht \(25.02.2021 nr 14-13/717-2\)](#)

[Lisa 6. Vastus Rahandusministeeriumi seisukohale \(04.10.08.2021 nr 03/04.10.21\)](#)

[Lisa 7. Põllumajandus- ja Toiduameti seisukoht \(23.02.2021 nr 6.2-1/936-1\)](#)

[Lisa 8. Päästeamet seisukoht \(23.02.2021 nr 7.2-3.4/615-2\)](#)

[Lisa 9. Vastus Päästeameti seisukohale \(04.10.2021 nr 04/04.10.21\)](#)

[Lisa 10. Terviseameti seisukoht \(01.02.2021 nr 9.3-4/20/3498-3\)](#)

[Lisa 11. Tori Vallavalitsuse seisukoht \(23.02.2021 nr 112\)](#)

[Lisa 12. Keskkonnaameti seisukoht \(10.03.2021 nr 6-3/21/1629-9\)](#)

[Lisa 13. Vastus Keskkonnaameti seisukohale \(04.10.2021 nr. 01/04.10.21\)](#)

[Lisa 14. Eestimaa Looduse Fondi kiri \(13.12.2021 nr 249\)](#)

[Lisa 15. Vastus Eestimaa Looduse Fondi kirjale \(28.01.2022 nr 02-28.01\)](#)

[Lisa 16. Tori Vallavalituse korraldus \(08.12.2021 nr 924\)](#)

[Lisa 17. Vastus Tori Vallavalituse korraldusele \(28.01.2022 nr 01-28.01\)](#)

[Lisa 18. MTÜ Roheline Pärnumaa kiri \(13.12.2021\)](#)

[Lisa 19. Vastus MTÜ Roheline Pärnumaa kirjale \(28.01.2022 nr 04-01.28\)](#)

[Lisa 20. Keskkonnaameti vastus MTÜ Roheline Pärnumaa kirjale \(18.01.2022 nr 6-3/21/1629-20\)](#)

[Lisa 21. Keskkonnaameti kiri \(08.12.2021 nr 6-3/21/1629-14\)](#)

[Lisa 22. Vastus Keskkonnaameti kirjale \(28.01.2022 nr 03-28.01\)](#)

[Lisa 23. Programmi avaliku arutelu protokoll](#)

[Lisa 24. Programmi avaliku arutelu registreerimisleht](#)

[Lisa 25. Keskkonnaameti kiri \(09.03.2022 nr 6-3/21/1629-23\)](#)

Lisa 26. Vastus Keskkonnaameti kirjale (21.03.2022 nr 01/21.03.22)

Lisa 27. Keskkonnaameti kiri (19.04.2022 nr 6-3/22/7479)

1. KAVANDATAVA TEGEVUSE EESMÄRK JA ALA VALIKU PÕHJENDUS

AS Jiffy Products Estonia (registrikood 10053049) kaevandab turvast Kõrsa turbamaardlas Kõrsa II turbatootmisalal (keskkonnaluba [L.MK.PM-13269](#), kehtib 01.04.2005 – 19.12.2049) ja on kaevandanud varasemalt turvast Kõrsa turbatootmisalal (L.MK.PM-13270) 107,34 ha suurusel mäeeraldisel. Ettevõtte soovib Kõrsa turbatootmisalal kaevandamist jätkata, kuna suurele osale alale on rajatud juba kaevandamiseks vajalik infrastruktuur ning ettevõtte omab Kõrsa turbamaardlas kvalifitseeritud personali ja turba tootmiseks vajalikku tehnikat. Kõrsa turbatootmisalal kaevandamise jätkamine ja mäeeraldisel suurendamine võimaldab turbavaru antud maardlas ammendada, ilma et tekiks maavaraplokke, mille hilisem iseseisev kasutamine ei ole majanduslikult põhjendatud. Sel juhul on maavara ammendumisel võimalik ala ühtselt korrastada. Kõrsa mäeeraldisel on 338 tuh t kaevandatavat turba varu. Seetõttu esitas AS Jiffy Products Estonia 03.12.2019 kirjaga Keskkonnaametile taotluse maavara kaevandamise loa muutmiseks, mis on Keskkonnaameti dokumendiregistris registreeritud numbriga 12-2/19/521.

Kaevandamise loa taotluse esitamise eesmärk on tagada varasemalt kaevandatud mäeeraldisel ja sellega külgnevatel aladel turbavaru ammendamise ja alade nõuetekohane korrastamine. Kõrsa mäeeraldisel on hästilagunenud turba kaevandatav varu 77 tuh t ja vähelagunenud turba varu 261 tuh t. Kaevandatud maavara plaanitakse ka edaspidi kasutada aianduses ja energeetikas. Maksimaalseks aastaseks turba kaevandamise mahuks planeeritakse 7 tuh t ja luba taotletakse 30 aastaks.

Kõrsa turbatootmisala paikneb Pärnu maakonnas Pärnu linnas Seljametsa külas ning piirneb loodest Sindi linna ja edelast Paikuse alevikuga, Pärnu linna piir asub kavandatavast tegevusest ligikaudu 3,7 km kaugusel edela suunas ([joonis 1](#)). Kõrsa turbatootmisala paikneb riigi omandis olevatel kinnistutel. Varasemalt juba kaevandatud Kõrsa turbatootmisala osa asub kinnistul Kõrsa turbaraba (katastritunnus 56801:005:0160) ning maavara kaevandamise loa taotlusega lisanduv turbatootmisala osa asub kinnistutel Taali metskond 5 (56801:005:0277), Taali metskond 94 (56801:001:1157), Taali metskond 96 (56801:001:1159), Kõrsasoo (56801:001:1364), Taali metskond 95 (56801:001:1158), Taali metskond 1 (56801:005:0276) ja Kõrsa (56801:001:1363). Kõigi kinnistute valitseja on Keskkonnaministeerium ja volitatud asutused on Maa-amet või Riigimetsa Majandamise Keskus. Kinnistute

sihtotstarve on kas turbatööstusmaa või maatulundusmaa. Kõrsa mäeeraldise kinnistud paiknevad kogu ulatuses Kõrsa turbamaardlas, mille registrikaardi number on 92. Vastavalt maavara kaevandamise loa taotlusele on turbatootmisala mäeeraldise pindala 174,39 ha, koos teenindusmaaga 210,19 ha.

Turbatootmisala teenindushooned asuvad eraomandis oleval Kõrsa turbatootmisbaasi kinnistul (katastritunnus 56801:005:0104), mis asub taotletavast alast ligikaudu 1,9 km kaugusel põhja suunas plaanitava väljaveotee ääres. Kõrsa turbatootmisala ümbruskond on lääne poolt tihedalt ja ida poolt hõredalt asustatud. Lähimad elamud asuvad kavandatavast mäeeraldisest vähemalt ligikaudu 75 m kaugusel lääne ja põhja suunas, lähim majapidamine asub Sindi linnas asuvas Metsa tn 5 kinnistul (katastritunnus 74101:004:0059). Kõrsa mäeeraldis on osaliselt, ligikaudu 43 % (75 ha) ulatuses ettevalmistatud (sugekiht on eemaldatud ning rajatud on kuivenduskraavide ja teede võrgustik). Maavara kaevandamise loa väljastamisel Kõrsa turbatootmisalale tuleb ettevalmistada ka ülejäänud osa mäeeraldisest. Mäeeraldise ega selle teenindusmaa piires ei ole elektri- ja sideliine ega muid kommunikatsioone, kuid vahetult mäeeraldisest läänes paikneb Sindi-Papiniidu kõrgepingeliin (35 – 110 kV), keskpingeliin PUSTU:SND (1 - 20 kV) ning keskpingeliin RAEKÜLA:SND (1 – 20 KV).

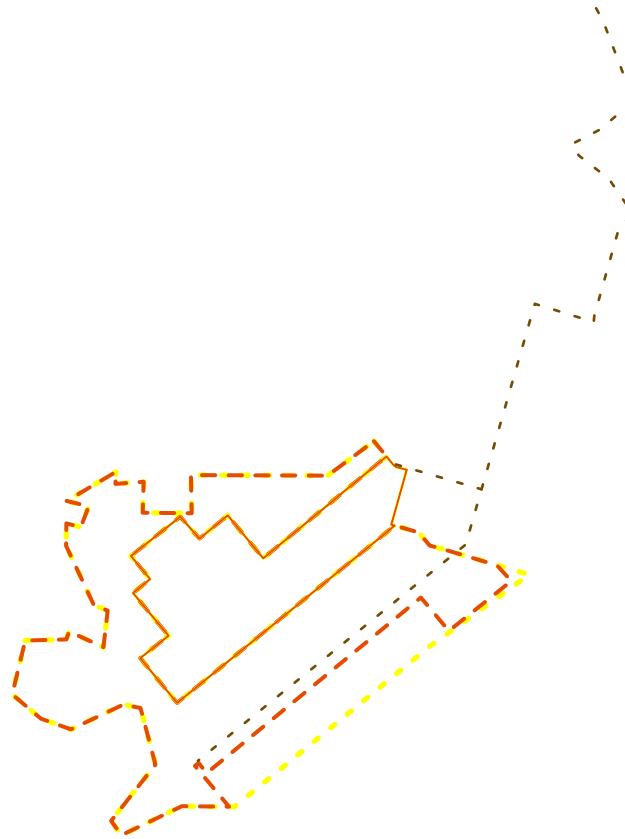
Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (KeHJS) § 3 lg 1 punkti 1 kohaselt tuleb hinnata keskkonnamõju, kui taotletakse tegevusluba või selle muutmist ning tegevusloa taotlemise või muutmise põhjuseks olev kavandatav tegevus toob eeldatavalt kaasa olulise keskkonnamõju. KeHJS § 6 lg 1 punkt 28 sätestab olulise keskkonnamõjuga tegevusena turba kaevandamise suuremal kui 150 hektari suurusel alal. KeHJS § 11 lõike 3 järgi KeHJS § 6 lõikes 1 nimetatud tegevuse korral algatatakse kavandatava tegevuse keskkonna mõju hindamine (KMH) selle vajadust põhjendamata, s.o KMH on kohustuslik. Kõrsa turbatootmisala laiendamise ja töötamisega kaasneva keskkonnamõju hindamine algatati 18.03.2020 kirjaga nr 12-2/20/122-4.

Maapõueseaduse § 45 lõike 1 alusel on lubatud turba kaevandamiseks taotleda kaevandamisluba üksnes kaevandamisega rikutud ja mahajäetud turbaalade nimekirja või kaevandamiseks sobivate turbaalade nimekirja kantud alal või maardlal. Keskkonnaministri 27.12.2016. aastal vastu võetud määruse nr 87 „Kaevandamisega rikutud ja mahajäetud turbaalade ning kaevandamiseks sobivate turbaalade nimekiri” lisa 2 põhjal paikneb taotletav Kõrsa turbatootmisala kaevandamiseks sobival turbaalal.

ASENDIPLAAN

M 1 : 40 000

Joonis 1

- Taotletava mäeeraldise teenindusmaa
- Taotletav mäeeraldis
- Kehtiv mäeeraldis
- Kehtiva mäeeraldise teenindusmaa
- Väljaveotee

Märkused:

1. Plaani koostamisel kasutati Maa-ameti WMS rakendust
2. Joonestamisel kasutatud tarkvara Arcgis Pro ver 2.6.3 (litsents: EFL820902737)

2. KAVANDATAVA TEGEVUSE JA SELLE REAALSETE ALTERNATIIVSETE VÕIMALUSTE LÜHIKIRJELDUS

2.1. Kavandatav tegevus

Kõrsa turbamaardlas on turvast kaevandatud aastast 1966. Taotletav Kõrsa mäeeraldis on ligikaudu 43 % mahus ette valmistatud, mille käigus on eemaldatud taimestik, rajatud isevoolne kuivendusüsteem ja teede võrgustik. Ülejäänud ligikaudu 100 ha suurusel ala on vaja rajada eelkuivenduseks kuivendusüsteem, raadata mets ja eemaldada sugekiht. Toodangu väljaveoks on võimalik kasutada olemasolevat teede võrgustikku. Kaevandamisluba taotletakse 30 aastaks maksimaalse aastase kaevandamise mahuga 7 tuhat t.

Kõrsa turbatootmisalal planeeritakse toota frees- ja plokkurvast. Turba kaevandamisel kestab tootmisperiood mai keskpaigast augusti lõpuni. Turba kaevandamisel kasutatakse peamiselt ratastraktoreid ja nende taha haagitavaid freesimis-, pööramis- ja kogumismehhanisme. Turbalasundi freesimise sügavus sõltub peamiselt kuivamistingimustest ja freesitava kihi kvaliteedist. Vähelagunenud turba freesitava kihi paksus ühes tsükli on keskmiselt 15 - 20 mm ja hästilagunenud turbal keskmiselt 10 mm. Tootmistsükkel koosneb turbakihi freesimisest õhukeste kihtidena, freesitud turba pööramisest, kuivanud turba vallitamisest, kogumisest ja aunatamisest. Olenevalt ilmastikutingimustest sooritatakse aastas keskmiselt 10 - 15 kogumistsükli.

Pärast turbakihi freesimist jäetakse turvas tootmisväljakutele kuivama. Kuivamise soodustamiseks pööratakse freesitud turvast sõltuvalt valmistoodangu nõuetele kaks kuni kolm korda. Freesitud turvas kuivatatakse väljakutel ja kogutakse vaakumkogujatega. Turvas ladustatakse 2 - 3 tootmistsükli järel väljaveoteede äärde või tootmisväljakute otstesse aunadesse. Aunade kõrgus oleneb kasutatavast tehnoloogiast, turbaliigist ja kaevandamise hooaja kestusest.

Plokkurvast toodetakse vähelagunenud turbast ning turba plokid lõigatakse ekskavaatoriga või spetsiaalse kombainiga. Turba plokid tõstetakse talveks kahekaupa virna, mis parandab turba omadusi. Kevadel kuivanud pätsid ladustatakse ühekordselt maapinnale kuivama aeg-ajalt neid pöörates, kuni nende niiskus on vähenenud ligikaudu 50%. Seejärel plokid ladustatakse edasiseks

kuivamiseks.

Pärast kogutud turba aunatamist, toimub turba laadimine ekskavaatoriga veoautodele ning väljavedu sadamasse või tarbijatele. Turba väljavedu toimub aastaringelt. Tootmisperioodi välisel ajal tehakse abitöid, puhastatakse kuivenduskraave ja korrastatakse väljaveoteid. Pärast turbavaru ammendamist turbatootmisala korrastatakse projekti alusel.

2.2. Alternatiivsed võimalused

Turbatootmisalade kuivendamiseks ja turba tootmiseks on väljakujunenud parim võimalik tehnika, seetõttu toimub erinevatel turbatootmisaladel nii kuivendamine kui ka turba kaevandamine sisuliselt ühtviisi. Seetõttu reaalsed alternatiivsed võimalused ehk teised majanduslikult põhjendatud turba kaevandamise tehnoloogiad puuduvad. Võimalik on käsitleda vaid mõningaid konkreetseid tehnilisi lahendusi ja töövõtteid. Kavandatava tegevuse (I alternatiiv) asukoha valikul samuti reaalsed alternatiivsed võimalused puuduvad, kuna KMH on algatatud maavara kaevandamise loa taotlusele taotletavates piirides, kus varasemalt on turvast juba toodetud või kuivendusest mõjutatud servaaladel. Tulenevalt KMH aruande koostamise käigus läbiviidavatest välisõhu (müratasemete ja tahkete osakeste levik) modelleerimistulemustest lisatakse KMH aruandesse ka täiendav pindalaline alternatiiv, kavandatav tegevus vähendatud kujul (II alternatiiv) vähendamaks kavandatava tegevuse mõjusid kohalikele elanikele. Juhul, kui tahkete osakeste modelleerimine ei anna usaldusväärseid tulemusi, siis KMH aruande koostamise käigus vahekoosolekul konsulteeritakse puhvertsooni laiuse osas kohalike omavalitsustega (Tori Vallavalitsus ja Pärnu Linnavalitsus) ning Keskkonnaametiga, arvestatakse kehtivates üldplaneeringutes sätestatuga ja lähtutakse ettevaatusprintsipist..

KMH aruandes võrreldakse kavandatavat tegevust (I alternatiiv) ja kavandatavat tegevust vähendatud kujul (II alternatiiv) 0-alternatiiviga ehk olukorraga, et Kõrsa turbatootmisalal turba kaevandamiseks maavara kaevandamisluba ei väljastata. Sel juhul turba kaevandamine antud turbatootmisalal ei jätku, mäeeraldisel maavara ei ammendata ning juba rajatud turbatootmisala osa korrastatakse.

3. KESKKONNAMÕJU HINDAMISE SISU

Keskkonnamõju hindamise aruande koostamisel lähtutakse nõuetele vastavaks tunnistatud KMH programmist. Juhul, kui aruande koostamisel ilmnevad täiendavad olulised mõjutegurid, analüüsitakse ka neid. Alljärgnevalt on toodud punktid, mida KMH aruandes kindlasti käsitletakse.

3.1 Arendaja, juhtekspert, ekspertrühma koosseis ja asjaomased asutused.

3.2 KMH algatamine, läbiviimine ja avalikustamine.

3.3 Kasutatud infoallikad.

3.4 Kavandatava tegevuse eesmärk.

3.5 Kavandatava tegevuse seos strateegiliste planeerimisdokumentidega.

[Pärnu maakonna planeeringus](#) (kehtestatud Riigihalduse ministri 29.03.2018 käskkirjaga nr 1.1-4/74) kohaselt ei asu taotletav Kõrsa turbatootmisala rohevõrgustiku tuumaalas ning asub rohevõrgustiku koridorist enam kui 100 m kaugusel. Kõrsa maardla on kohaliku tähtsusega turbamaardla ning Kõrsa turbatootmisala on maakonnaplaneeringus rühmitatud I ja II kategooriasse:

- I kategooria: alad, kus maavarade kaevandamine on soodustatud, kaevandamistegevus toimub juba praegu ning kus on mõistlik kaevandamist jätkata;
- II kategooria: alad, kus kaevandamise alustamiseks ei ole teada suuremaid takistusi.

Taotletava Kõrsa turbatootmisala kattub maakonnaplaneeringus taotletav mäeeraldis osaliselt puhkemetsa ja vähesel määral (2,4 ha ulatuses) Sindi väärtusliku maastiku piiriga. Pärnu maakonna planeeringus on soovitatud kaevandamiseks eelistada juba kuivendusest rikutud alasid, vältida alasid, mis asuvad väärtuslikel maastikel, roheline võrgustiku aladel ja väärtuslikel põllumajandusmaadel. Pärnu maakonna planeeringu kohaselt on asustatud alade piirkonnas on maavara kaevandamine problemaatiline tulenevalt kaasnevatest häiringutest elanikele ning eelistada tuleks sama maavara kaevandamist eemal asustatud aladest. Väärtuslike märgalade kuivendamine on keelatud, v.a juhtudel, kui alale on antud kaevandamise luba. Juhul, kui väärtuslikul maastikul soovitakse kaevandada maavaravaru, tuleb hinnata

kavandatava tegevuse mõju väärtuslikule maastikule ning säilitada ala väärtused maksimaalselt. Kaevandamisel tuleb hinnata ja leevendada transpordiga kaasnevaid mõjusid, sest suur osa maavara kaevandamise negatiivsetest mõjudest on seotud materjali väljaveoga. Maavaravaru kaevandamise lõppedes tuleb ala korrastada selliselt, et see sobituks väärtusliku maastikuga. Taotletav Kõrsa turbatootmisala vastab üldjoontes nendele tingimustele, kuna väärtusliku maastikuga kattumine on vähene, kuid KMH aruandes hinnatakse muuhulgas kavandatava tegevuse mõju väärtuslikule maastikule. Samuti toetab Kõrsa turbatootmisalal turbatootmise jätkamine kasutuselevõetud maardlates varude maksimaalset ammendamist ja alade korrastamist.

Taotletava Kõrsa turbamaardla lääneosa kattub ka Pärnu maakonna planeeringu teemaplaneeringus [Põhimaantee nr 4 \(E67\) Tallinn-Pärnu-Ikla \(Via Baltica\) trassi asukohta täpsustamine km 92,0 – 170,0](#) (kehtestatud Pärnu maavanema 1.10.2012 korraldusega nr 529) toodud Tallinn-Pärnu-Ikla põhimaantee trassikoridoriga. Lähtuvalt antud teemaplaneeringus toodule, tuleb trassi rajamisel arvelolev maavara väljata selliselt, et oleks tagatud maavara kasutuskõlblikkus ning väljatud maavara tuleb kasutada sihtotstarbeliselt. Tee ehitamisel ei ole arveloleva maavara osas lubatud kasutada massstabiliseerimist või muud meetodit, mille tulemusena arvelolev maavara muutub kasutuskõlbmatuks. Tee rajamise käigus maapõuest väljatud maavara käitlemisel on vajalik arvestada [Maapõueseaduse](#) 7. peatükis „Muud maapõue kasutamise viisid“ toodud nõuetega.

Uus Pärnu linna üldplaneering (omavalitsusüksusena) on algatatud Pärnu linnavolikogu [21.06.2018 otsusega nr 63](#), kuid selle lähtealuseks olevas [Paikuse valla üldplaneeringus](#) (kehtestatud Paikuse Vallavolikogu 15.06.2009 määrusega [nr 8](#), üle vaadatud 16.12.2013 Paikuse Vallavolikogu määrusega [nr 23](#)) on olemasolev Kõrsa turbatootmisala reserveeritud mäetööstusalana ning taotletav Kõrsa turbatootmisala on reserveeritud kompensatsioonialana. Üldplaneeringu kohaselt on kompensatsioonialad eelkõige inimtegevusest tulenevaid negatiivseid mõjusid mahendavad ja maastikku mitmekesistavad alad, mis on reserveeritud intensiivse kasutusega alade vahele. Kompensatsioonialale tuleb vältida uute majapidamiste rajamist ning need alad toetavad roheline võrgustiku toimimist.

Kõrsa turbamaardla piirneb Tori vallas asuva Sindi linnaga. [Sindi linna üldplaneeringu](#) (kehtestatud Sindi Linnavolikogu 13.10.2005.a. otsusega nr 110, ülevaadatud Sindi Linnavolikogu 17.04.2014.a. otsusega nr 28) kohaselt piirneb Kõrsa turbamaardla peamiselt elamumaaks reserveeritud, aga vähemal määral ka puhkemaaks reserveeritud aladega. Sindi linna üldplaneeringus

kaevandamistegevust mainitud ei ole. Elamu- ja puhkeala vahetusse lähedusse planeerimisel lähtutakse KMH aruande koostamisel vajadusest minimeerida negatiivseid keskkonnamõjusid. Sindi linna üldplaneeringus on tootmisalad reserveeritud tööstushoonete vahele ning laiendusena linna äärealale, kus tootmine paikneb valitsevate tuulte suhtes soodsalt ja jääb kaugemale linna keskusest. Lisaks jäävad Tori Vallavalitsuse 08.12.2021 korralduse nr 924 kohaselt Kõrsa turbatootmisala eeldatavasse mõjualasse järgnevad detailplaneeringud:

- Sindi Linnavalitsuse 06.12.2005 korraldusega nr 517 kehtestatud Tõela tn 7 ja piirneva ala detailplaneering;
- Sindi Linnavalitsuse 22.06.2011 korraldusega nr 125 kehtestatud Roheline 23 kinnistu detailplaneering;
- Tori Vallavalitsuse 15.04.2020 korraldusega nr 248 kehtestatud Roheline 25 kinnistu detailplaneering.
- Tori Vallavalitsuse 05.08.2020 korraldusega nr 54 algatatud Tõela tn 3a, Tõela tn 5 ja Tõela tn 5a kinnistute detailplaneeringud.

Täiendavate detailplaneeringute menetlusse võtmisel KMH aruande koostamise vältel arvestatakse ka nendega, lisaks arvestatakse olemasolevate elamualadega ning Sindi linna üldplaneeringu kohase maakasutuse juhtotstarbega.

Pärnumaa turbavarude arengukava (aastani 2030) eesmärgiks on arendada turba kaevandamist ja suurendada turba kasutamist Pärnumaal ja Eestis tervikuna, seejuures parimat võimalikku tehnikat kasutades ning turba kaevandamise ja kasutamise läbi elanikkonna tööhõive ja sotsiaalingimuste paranemist tagades. Arengukavas tuuakse välja, et lisaks otsestele looduskaitsele piirangutele ei ole maakonna planeeringute järgi paljudel aladel intensiivne inimtegevus soovitatav. Samas juhib arengukava tähelepanu asjaolule, et rohevõrgustiku tugialad ja koridorid haaravad enda alla enamuse Pärnu maakonna riigimetsamaadest ning valdava osa soodest, mistõttu ka uued kavandatavad turbatootmisalad rohevõrgustikuga kattuvad.

Kõrsa maardla on Keskkonnaministri 27.12.2016 määrus nr 87 „[Kaevandamisega rikutud ja mahajäetud turbaalade ning kaevandamiseks sobivate turbaalade nimekiri](#)” kaevandamiseks sobivate turbaalade nimekirjas. [Maapõueseaduse](#) § 45 lõike 1 alusel on lubatud turba kaevandamiseks taotleda kaevandamisluba üksnes kaevandamisega rikutud ja mahajäetud turbaalade nimekirja või kaevandamiseks sobivate turbaalade nimekirja kantud alal või maardlal. [Maapõueseaduse](#) § 45 lõike 3 alusel on kaevandamiseks sobivate turbaalade nimekirja kantud turbamaardla või selle osa või muu turbaala, mis on inimtegevusest mõjutatud ja mis ei oma eeldatavalt olulist looduskaitseväärtust. Juba kaevandatav taotletav mäeeraldise osa, kui ka olemasoleva taimkattega on tugevalt kuivendusest

mõjutatud, eriti lääneosas, kus on olemas kinnikasvav kuivendusvõrk. Taastumatute loodusvarade kasutamisel tuleb järgida säästva arengu põhimõtteid. Kaevandamisel tuleb kasutada parimat võimalikku tehnoloogiat ning kaevandatud alad tuleb korrastada kaevandamiseelse maastikuga samaväärseks. Kaevandamisejärgelt tuleb taastada maa-ala võimalikult looduslähedane seisund, rabade puhul ökoloogiliselt funktsioneeriv soolupaik.

Looduskaitse arengukavas aastani 2020 (kiideti heaks 26.07.2012) märgitakse, et turba kaevandamisel tuleb eelistada kuivendusest rikutud alasid (sealhulgas mahajäetud turbatootmisalasid) looduslikele aladele. Kõrsa turbatootmisalal on varasemalt turvast toodetud või osaliselt kuivendusest mõjutatud. Looduskaitse arengukavas käsitletakse turvast loodusvarana, mille kasutamisel on looduskaitse eesmärk negatiivse keskkonnamõju minimeerimine ning looduslike protsesside ja maastikuilme taastamine pärast majandustegevuse lõppemist. Turba kasutamisel tuleb järgida säästva arengu põhimõtteid. Kaevandamisel tuleb kasutada parimat võimalikku tehnoloogiat ning kaevandatud alad tuleb korrastada kaevandamiseelse maastikuga samaväärseks. Kaevandamisejärgelt tuleb taastada maa-ala võimalikult looduslähedane seisund, rabade puhul ökoloogiliselt funktsioneeriv soolupaik.

Kõrsa turbatootmisala paikneb Lääne-Eesti vesikonnas. Lääne-Eesti veemajanduskava (edaspidi VMK) on koostatud aastateks 2015 – 2021 (kinnitatud 07.01.2016), mille eesmärgiks on vähendada rannikuveekogumitesse jõudvat koormust. Koormus jaguneb looduslikuks ja inimtekkeliseks koormuseks. Inimtekkelist hajukoormust põhjustavad põllu- ja metsamajandus, maavarade kaevandamine, turbatööstus, loodusliku äravoolu-režiimi muutmine, sademevee äravool, transport ning ühiskanalisatsioonita hajaasustus. Lääne-Eesti vesikonnas esineb hajukoormusest kõige rohkem põllumajandusest tulenevat koormust. Kõrsa mäeeraldiselt plaanitakse kuivendust vett ära juhtida Sindi oja (VEE1145300) kaudu, mille seisundit ei ole Lääne-Eesti VMKs hinnatud. Sindi oja suubub Pärnu jõkke (VEE1123500), mille 2019. a. veekogumite seisundi koondhinnang on „kesine“ kuid koondseisundi eesmärk aastaks 2021 ja aastaks 2027 on „hea“ (Keskkonnaseire infosüsteem KESE). VMK-s on hajukoormuse mõju vähendamiseks välja pakutud vastavad meetmed, millega kavandatav tegevus vastuollu ei lähe.

3.6 Kavandatava tegevuse ja selle reaalsete alternatiivsete võimalustega eeldatavalt mõjutatava keskkonna kirjeldus ning keskkonnaseisund.

– Turbatootmisala asukoht, maakasutus, omand, asustus, infrastruktuur ja neist

tulenevad võimalikud piirangud.

- Geoloogilised ja hüdrogeoloogilised tingimused ja maastik.
- Kuivendustingimused.
- Maavara kvaliteet ja varu.
- Ilmastikutingimused.
- Taimed, loomad, rohevõrgustik, kultuuripärand ja kaitstavad loodusobjektid.

Kuivendusvee kavandatavalt mäeeraldiselt ära juhtimiseks kasutatakse Sindi oja. Keskkonnamõju hindamise aruandes käsitletakse kasvuhoonegaaside emissiooni, raba erinevad kasutusviise ja kaevandatud maa korrastamise kohustust [maapõuESEADUSE](#) alusel.

3.7 Kavandatav tegevus ja selle reaalsed alternatiivsete võimaluste kirjeldus.

- Turba tootmisel kasutatav tehnoloogia ja tehnika, ettevalmistustööd ja tootmisprotsess.
- Kavandatav tegevus ja selle reaalsed alternatiivsed võimalused.
- Kaevandatud ala korrastamine.

Kirjeldatakse kavandatavat tegevust ja tootmistehnoloogiat, samuti olukorda kui luba ei väljastata.

3.8 Kavandatava tegevuse ja selle reaalsed alternatiivsete võimalustega kaasnev oluline keskkonnamõju eeldatavad mõjuallikad, mõjuala suurus ning mõjutatavad keskkonnaelemendid.

Kavandatava tegevusega kaasnev mõju avaldub peamiselt turbatootmisala mäeeraldisel piiril. Väljaspool mäeeraldist mõjutatakse keskkonda olenevalt mõjutegurist sadade meetrite kaugustele. Ülevaade taotletava Kõrsa turbatootmisala ümbruskonnast on toodud [joonisel 2](#). Täpsemad mõjuulatused tuuakse välja KMH aruandes tulenevalt objekti iseärasusest.

- Turbatootmisalalt ärajuhitava kuivendusvee mõju pinnaveekogudele.

Kõrsa turbatootmisalalt plaanitakse kuivendust vett ära juhtida Sindi oja ([VEE1145300](#)) kaudu, mis suubub Pärnu jõkke ([VEE1123500](#)). KMH aruandes käsitletakse kavandatava turbatootmisala väljalaskude veeseire ja turbatootmisala suublaks olevate veekogude suublaseire seniseid tulemusi ning turbatootmisalalt ärajuhitava kuivendusvee võimalikke mõjusid

pinnaveekogudele. KMH aruandes käsitletakse olemasoleva Kõrsa II mäeeraldise väljalaskude veekvaliteeti ning hinnatakse kavandatava tegevuse võimalikku mõju Sindi oja veekvaliteedile ning kahe turbatootmisala võimalikke koosmõjusid. Samuti viiakse läbi välivaatlus koos Sindi oja vooluhulga mõõtmistega, hindamaks kavandatava tegevuse võimalikke mõjusid üleujutus- ja erosioonihule.

– Turbatootmisala kuivendamise mõju soosetete veekihis.

Turbatootmisalal on turba tootmise eelduseks kuiv rabapind, mille saavutamiseks rajatakse turbaväljakutele kuivenduskraavid, mille omavaheline kaugus on ligikaudu 20 m. Väljakute ümber asuvate turbatootmisala kogujakraavide kaudu juhitakse kuivendusvesi Sindi oja kaudu Pärnu jõkke. Turbatootmisala kuivendamine alandab raba veetaset peamiselt mäeeraldisel, kuid mõjutab ka kraavidega piirnevate maa-alade veetaset ja seeläbi sealset taimestikku.

Keskkonnamõju hindamisel kasutatakse Tartu Ülikooli Ökoloogia ja Maateaduste Instituudi koostatud (2013, [2016](#)) tööd „Soode ökoloogilise funktsionaalsuse tagamiseks vajalike puhvertsoonide määramine pikaajaliste häiringute leviku piiritlemiseks või leevendamiseks“. Eelnevalt nimetatud uurimustöö tulemusena avaldub kuivenduse mõju siirdesoo taimkattes (eriti puurindes) selgemini ja oluliselt kaugemale (kraavist kuni 400 m) kui rabades (kuni 300 m). Seejuures on kuivenduse mõju sesoonselt ja aastati väga erinev ning avaldub minimaalse veetaseme korral. Taotletav alag piirneb põhja suunas Eestimaa Looduse Fondi ja partnerite projekti „*WaterLANDS– Water-based solutions for carbon storage, people and wilderness*“ planeeritava sootaastamisalaga. Seoses sellega, hinnatakse KMH käigus ka taotletavalt alalt lähtuvat kuivenduse mõju projektiala veerežiimile. Täpsem mõjuhinnang antakse keskkonnamõju hindamise käigus ja negatiivse mõju vältimiseks nähakse vajadusel ette vastavad leevendusmeetmed.

– Turbatootmisala kuivendamise mõju põhjaveele ja tarbekaevudele.

KMH aruandes hinnatakse Kõrsa turbatootmisala töötamisega kaasnevat võimalikke mõjusid kaevude veetasemele ja kvaliteedile. Turvast toodetakse soosetetes, mis on seotud soosetete veekihiga (joogiveena ei kasutata). Ei ole põhjust eeldada, et Kõrsa turbatootmisalal turba kaevandamine hakkab mõjutama joogivee kvaliteeti. [Maa-ameti geoloogilise baaskaardi \(1: 400 000\)](#) toodud hinnangul on kavandatava tegevuse alal tegemist suhteliselt kaitstud põhjaveega alaga. Põhjavee kaitstust võimaliku reostuse eest aitavad tagada

turbalasundi lamamiks olevad järvemuda, liivad ja moreen ning puurkaevudes tarbeveeks kasutatavate põhjaveekihtide eraldatust pinnaveest tusedate savi ja liiva kihtidega.

Mõju hindamiseks põhjaveele ja tarbekaevudele ning olemasoleva olukorra kirjeldamiseks viiakse läbi salvkaevude inventuur valikuliselt kavandatavat turbatootmisala ümbritsevate salvkaevude hulgas. Plaanitud inventuuri käigus registreeritakse valitud kaevude GPS koordinaadid ja absoluutne kõrgus, kaevu sügavus ning veetase kaevus. Lisaks võetakse salvkaevudest veeproovid, kus kohapeal määratakse temperatuur, elektrijuhtivus, pH, O₂ sisaldus, ning lisaks määratakse akrediteeritud laboris oksüdeeritavus (PHT), hägusus, ning heljumi, Fe, NH₄, NO₂, NO₃ ja SO₄ sisaldused.

Joonis 2. Teemakaart

– Mõju infrastruktuurile, sealhulgas liikluskoormusele.

Toodandu väljavedu kavandatakse mööda kohalikku Turbaraba teed (tee nr 8080069) ja sealt edasi mööda Pärnu-Tori tugimaanteed (riigitee) nr 59. Mõju infrastruktuurile avaldab peamiselt toodangu transport, mis suurendab kasutatavate teede liiklusintensiivsust, mis omakorda võib mõjutada/halvendada teede seisukorda ja selle tavapärasest kasutamist. Toodangu transpordist põhjustatud liiklusintensiivsus sõltub tootmismahust, veoautode kandevõimest, tööajast ja teistest teguritest. Tootmismahud aastate lõikes erineb, kuna sõltub otseselt ilmastikutingimustest (tuule kiirus, pöud, sademed). Kruusakattega tee kasutamine sademetevaesel perioodil suurendab tahkete osakeste eraldumist teepinnalt ja levimist teedega külgnevatel aladel. Kuna taotletava turbatootmisala väljaveotee läbib planeeritava projekti *WaterLANDS* sootaastamisala, siis hinnatakse ka väljaveotee mõju (teekraavid, transpordist tulenevad peenosakesed) soo taastamisele projektile.

– Tootmisprotsessist ja transpordist põhjustatud müratase ja tahkete osakeste kontsentratsioon ning nende vastavus normidele.

Turba kaevandamisega seotud tööprotsessidega ja transpordiga kaasneb tahkete turbaosakeste lendumine tolmana. Turbatootmisalal võivad tahked osakesed kanduda turbaväljakute kuivenduskraavidesse. Eralduvate tahkete osakeste heitkogus sõltub ilmastikutingimustest (tuule kiirus, sademed), tootmisprotsessist, turba niiskusest, selle lagunemisastmest ning peenosakeste hulgast. Varasemate visuaalsete hinnangute põhjal turbatootmisaladel levib ülenormatiivne peenosakeste kontsentratsioon tekke kohast (töösoonist) kuni 100 meetri kaugusele.

Õhukvaliteedi hindamiseks seaduses sätestatud normide kohaselt teostatakse kavandatavaga tegevusega kaasnevate tahkete osakeste erinevate fraktsioonide (PM-sum, PM₁₀, PM_{2,5}) heitkoguste arvutused ning nende kontsentratsioonide modelleerimine turbatootmisalale lähimate tundlike objektide (majapidamiste) suhtes. Arvutatud heitkoguste järgi on võimalik hinnata keskkonnaministri määruses nr 67 „Tegevuse künnisvõimsused ja saasteainete heidete künniskogused, millest alates on käitise tegevuse jaoks nõutav õhusaasteluba“ sätestatud künniskoguse (üks tonn/aastas) ületamist ning kavandatavale tegevusele õhusaasteloa taotlemise vajadust. Heitkoguste arvutusmeetodika puudumise tõttu turbatootmise valdkonnas tuginetakse varasematele ja kättesaadavatele uuringutele ning mõõtmistulemustele sarnastel tingimustel.

Õhukvaliteedi taseme vastavust normidele hinnatakse keskkonnaministri määrusega nr 75 „[Õhukvaliteedi piir- ja sihtväärtused, õhukvaliteedi muud piirnormid ning õhukvaliteedi hindamispiirid](#)“ sätestatud peenosakeste (PM₁₀, PM_{2,5}) piirväärtuste põhjal. Samuti modelleeritakse turbatolmu jämedama fraktsiooni hajumist summaarsete tahkete osakestena (PM-sum), et hinnata selle võimalikku häiringut lähimate majapidamiste suhtes. Modelleerimisel lähtutakse keskkonnaministri määruses nr 84 „[Õhukvaliteedi hindamise kord](#)“ sätestatud tingimustest. Olulisemate sisendandmetena kasutatakse tööprotsessidega kaasnevaid heitkoguseid ning taotletava ala piirkonnas registreeritud iseloomulikke ilmaandmeid. Lisaks eeltoodule hinnatakse võimalusel tolmuhäiringut ka etteantavatel tuulte tingimustel (keskmine (3,6 m/s) ja vali tuul (15 m/s), ebasoodne tuule suund). KMH aruandes esitatakse tahkete osakeste leviku kaardid.

Samuti põhjustab turba kaevandamisel ja transpordil kasutatav tehnika müra, mille leviku ulatus tootmisalal sõltub kasutatavast tehnoloogiast (masinate ja seadmete spetsifikatsioon, paiknemine), tööprotsessist ja ümbritsevatest keskkonningimustest (maastikureljeef, taimkatte kõrgus ja tihedus, ilmastikutingimused). Avamaastiku oludes on müra levik soodustatud, kuna puuduvad müra levikut otseselt tõkestavad objektid. Puistu olemasolu turbatootmisala ümber aitab müra levikut külgnevatele aladele oluliselt vähendada.

Müra modelleerimiseks kasutatakse DataKustik GmbH välja töötatud spetsiaaltarkvara CadnaA 2021 Pro, mis sisaldab kõiki olulisi üldtunnustatud müra modelleerimise standardeid. Müra leviku modelleerimisel arvestatakse kõikide taotletava Kõrsa turbatootmisalade ümbruses asuvate tundlike objektide paiknemisega. Müratasemete normidele vastavuse hindamisel lähtutakse keskkonnaministri määruses nr 71 „[Välisõhus leviva müra normtasemed ja mürataseme mõõtmise, määramise ja hindamise meetodid](#)“ sätestatud piirväärtustest.

Tahkete osakeste ja müratasemete modelleerimise järgselt korraldatakse välisõhu teemadel vahekoosolek 22.02.2022 koosolekul olnud töörühmaga (Keskkonnaameti, kohalike omavalitsuste (Tori Vallavalitsus ja Pärnu Linnavalitsus), KMH ekspertgrupi ja arendaja esindajatega), millest lähtuvalt piiritletakse täiendav pindalaline alternatiiv (alternatiiv II). Tahkete osakeste ja müratasemete modelleerimise tulemustest lähtuvalt tuuakse KMH aruandes vajadusel välja võimalikud keskkonnameetmed mõju ja häiringute vähendamiseks.

– Võimalikud jäätmed seoses turba kaevandamisega.

Taotletavalt Kõrsa turbatootmisalalt on sugekiht eelnevalt osaliselt eemaldatud, eemaldada on vaja veel kavandatava laienduse alalt sugekiht (ligikaudu 200 tuh m³). Masinate ja seadmete remondil ja hooldusel tekib jäätmeid (rehvid, vms), mis antakse üle vastavat jäätmeluba omavale jäätmekäitlejale. Kõrsa turbatootmisala ettevalmistamise ja kaevandamisega tekkivad jäätmed (kännud, kuivenduskraavidesse settinud turbaheljum, sugekiht) on jäätmeseaduse mõistes kõrvalsaadused, mille edasine kasutamine on kindel, mida saab kasutada vaid asjaomasele tööstusele omase töötlemisega (kändude purustamine, heljumi toodangusse segamine), nende teke on tootmisprotsessile omane ja ei avalda negatiivset mõju ei keskkonnale ega ka inimese tervisele. Taotleja on teadlik, et juhul kui tegevuse käigus selgub, et kaevandamisjäätmeid siiski tekib, on kohustus ka kaevandamisjäätmekava esitada ning võib olla vajalik taotleda jäätmeluba.

Ettevalmistustööde käigus eemaldatav sugekiht kasutatakse ära tootmisala ettevalmistustöödel, kasutades seda planeeritavate teenindusteede muldes turbalasundi kuivendamisejärgse vajumise kompenseerimiseks, aunapõhjade tihendamiseks ja vajadusel tootmisväljakute tasandamisel. Senise Eesti turbatootjate praktika kohaselt ei ole sugekihti ladustatud mäeeraldisel ega selle teenindusmaal. Kogu eemaldatud materjal on leidnud kasutust rajatiste ehitamisel, seega pole see käsitletav jäätmena. Lisaks saab korrastamise käigus sugekihti kasutada pindade tasandamiseks. Samuti on osa kändusid võimalik kasutada kraavide täitmiseks. Turbalasundist eemaldatavad kannud kasutatakse teede täitematerjalina või realiseeritakse kohalikele elanikele küttematerjalina.

– Võimalikud keskkonnaavariid ja tuleohutus.

Tehnikat hooldatakse Kõrsa turbatootmisbaasi kinnistul (katastritunnus 56801:005:0104) Tehnika hooldamiseks on kinnistul töökoda (alltöövõtjatel ka väike kontori- ja olmehoone). Seadmete tankimine ja hooldus peab toimuma selleks spetsiaalselt ettevalmistatud platsil, mis on varustatud õlitörje vahenditega. Masinate ja seadmete töötamisel turbatootmisalal võib sattuda turbalasundisse õli ja määrdeaineid. Tekkinud reostus võib kraavide kaudu kanduda looduslikesse vooluveekogudesse ja mõjutada seeläbi sealset elustikku.

Turvast toodetakse mai keskpaigast kuni augusti lõpuni, seega on tulekahju tekkimine üheks võimalikuks keskkonnaavariiks. Turbatootmisalal võib põleng

tekkida turba isesüttimisel, summutist lendavast sädemest, inimese hooletusest, masina või seadme rikkest vms põhjusel. Tulekahju tekkimise riski suurendavad tootmisterritooriumile sattunud kõrvalised isikud, kes ei ole tuleohutusnõuetest teadlikud. Seetõttu on oluline, et kõrvalised isikud ei sattuks turbatootmisala territooriumile. Turbatootmisalalt tekkinud tulekolle võib põhjustada laiaulatusliku tulekahju, mille korral pannakse ohtu ka ümberkaudsed maa-alad. Seetõttu on vajalik järgida tuleohutuse eeskirju, teha koostööd Päästeametiga ning järgida, et kõrvalised isikud, kes ei ole teadlikud tuleohutusnõuetest ei sattuks turbatootmisala territooriumile. Turba kaevandamise ohutusnõuded on kehtestatud majandus- ja kommunikatsiooniministri määruses nr 172 „[Kaevandamise ohutusnõuded](#).“

– Loodusvara kasutamise otstarbekus ja vastavus säästva arengu põhimõtetele.

Hinnatakse turba kaevandamise kasutamise otstarbekust ja laienemise võimalusi antud asukohas ja kavandatava tegevuse vastavust säästva arengu põhimõtetele. Turbamaadel on oluline roll kliima kujundamisel, sidudes või emiteerides kasvuhoonegaase. KMH-s hinnatakse kavandatava tegevuse mõju kasvuhoonegaaside voogudele. Loodusvara kasutamise hindamisel lähtutakse [säästva arengu seadusest](#) ja Keskkonnaministri määrusest nr 87 „[Kaevandamisega rikutud ja mahajäetud turbaalade ning kaevandamiseks sobivate turbaalade nimekiri](#)“.

[Maapõueseaduse](#) § 45 lõike 1 alusel on tänaseks lubatud turba kaevandamiseks taotleda kaevandamisluba üksnes kaevandamisega rikutud ja mahajäetud turbaalade nimekirja või kaevandamiseks sobivate turbaalade nimekirja kantud alal või maardlal. Kõrsa turbamaardla on nimetatud Keskkonnaministri määruses nr 87 „[Kaevandamisega rikutud ja mahajäetud turbaalade ning kaevandamiseks sobivate turbaalade nimekiri](#)“ [lisas 2](#). [Maapõueseaduse](#) § 45 lõike 3 alusel on kaevandamiseks sobivate turbaalade nimekirja kantud turbamaardla või selle osa või muu turbaala, mis on inimtegevusest mõjutatud ja mis ei oma eeldatavalt olulist looduskaitseväärtust.

[Säästva arengu seaduse](#) § 2 alusel on looduskeskkonna ja loodusvarade säästliku kasutamise eesmärk tagada inimesi rahuldav elukeskkond ja majanduse arenguks vajalikud ressursid looduskeskkonda oluliselt kahjustamata ning looduslikku mitmekesisust säilitades.

– Mõju maastikule.

Turba kaevandamise tulemusena eemaldatakse laiendatavalt alalt seni säilinud taimkate ja maapind jääb mäeeraldisel järk-järgult madalamaks. Kavandatava tegevuse mõju maastikule avaldub peamiselt mäeeraldisel piires, mida tuleb lugeda oluliseks. Turba kaevandamise mõju maastikule leevendatakse pärast turbavaru ammendamist turbatootmisala korrastamisega.

– Mõju taimedele, loomadele, rohevõrgustikule, kaitstavatele loodusobjektidele ja kultuuripärandile.

Taotletaval Kõrsa mäeeraldisel on taimestik u 43 % ulatuses eemaldatud ning ülejäänud osa alast moodustavad kuivendusest mõjutatud rabakooslused. Kõrsa turbatootmisala piirneb läänest Sindi linna ja Paikuse alevikuga, lõuna- ja põhjasuunast peamiselt põllumajanduslike maade ja põhjast ammendunud turbatootmisalaga ning idast metsa ja looduslikus seisundis rabaaladega. Alal puuduvad muinsuskaitsealused objektid, kaitsealused üksikobjektid ning kaitsealused taimeliigid. Taotletav Kõrsa turbatootmisala ei kattu rohevõrgustikuga.

Taotletava mäeeraldisel piiresse jääb pärandkultuuriobjekt Lanksaare raba turbavõtukoht. Taotletava mäeeraldisel läheduses asub mitmeid kaitsealuste loomade leiukohti. Mäeeraldisest vähemalt 175 m kaugusele jäävad II kaitsekategooria loomaliikide suurvidevlase (*Nyctalus noctula*, [KLO9114045](#)), pargi-nahkhiire (*Pipistrellus nathusii*, [KLO9114048](#)), veelendlase (*Myotis daubentonii*, [KLO9114047](#)), tiigilendlase (*Myotis dasycneme*, [KLO9114233](#)) ja põhja-nahkhiire (*Eptesicus nilsonii*, [KLO9114046](#)) leiukohad. Vähemalt 70 m kaugusel turbatootmisalast ida suunas asub merikotka (*Haliaeetus albicilla*, [KLO9124743](#)) leiukoht ja ligikaudu 390 m kaugusel mäeeraldisel piirist Kõrsa merikotka püsielupaik ([KLO3002001](#)). Kavandatava tegevuse mõju hindamiseks merikotkale modelleeritakse nende asukohas võimalikku müra levikut ning kaastakse mõju hindamisse vastava liigi ekspert.

Ligi 600 m kaugusel kavandatavast mäeeraldisest ida suunas asuvad III kaitsekategooria loomaliikide mudatildri (*Tringa glareola*, [KLO9110398](#)), rüüda (*Pluvialis apricaria*, [KLO9110400](#)), suurkoovitaja (*Numenius arquata*, [KLO9110396](#)), jõgitiiru (*Sterna hirundo*, [KLO9110393](#)), punajalg-tildri (*Tringa totanus*, [KLO9110397](#)), punaselg-õgija (*Lanius collurio*, [KLO9110380](#)), tedre (*Tetrao tetrix*, [KLO9110399](#)), sookure (*Grus grus*, [KLO9110395](#)), soo-loorkulli

– Koosmõju teiste tegevusliikidega.

Taotletav Kõrsa turbatootmisala ümbritseb olemasolevat Kõrsa II turbatootmisala (maavara kaevandamise luba nr [L.MK.PM-13269](#), kehtivus 01.04.2005 – 19.12.2049, omaja AS Jiffy Products Estonia). Koosmõjud võivad ilmneda näiteks pinnavee kvaliteedi ja -režiimi osas. Kui keskkonnamõju hindamise käigus selgub mõjutegureid, mis põhjustavad koosmõju aspektist olulist keskkonnamõju, siis võetakse seda arvesse.

3.9 Kavandatava tegevusega eeldatavalt kaasneva negatiivse keskkonnamõju vältimise või minimeerimise meetmed ning nende kasutamise eeldatav efektiivsus.

Kavandatava tegevusega kaasneva negatiivse keskkonnamõju vältimise või minimeerimise eesmärgil pakutakse välja leevendusmeetmed ning hinnatakse nende kasutamise eeldatavat efektiivsust.

3.10 Keskkonnaseire ja teiste keskkonnalubade vajadus.

Lähtuvalt KMH tulemustest antakse soovitusi keskkonnaseire tingimuste seadmiseks ja käsitletakse teiste keskkonnalubade vajadust.

3.11 Kavandatava tegevuse võrdlus erinevate reaalsete alternatiivsete võimalustega ja nende paremusjärjestus.

Kavandatava tegevuse ja selle reaalsete alternatiivsete võimaluste võrdlemisel lähtutakse nendega eeldatavasti kaasnevast keskkonnamõjust ja hüvedest.

3.12 Kokkuvõtte, soovitused ja koondhinnang.

3.13 KMH aruande koostamisel kasutatud infoallikad.

3.14 KMH aruandele lisatakse KMH menetlust kajastavad dokumendid, asjaomastelt asutustelt ja teistelt huvigrupidelt avalikustamise perioodil laekunud kirjad ja avalike arutelude protokollid.

Avalikustamise perioodil laekunud kirjades esitatud ettepanekutele,

vastuväidetele ja küsimustele ja avalikul arutelul vastuseta jäävatele küsimustele vastatakse kirjalikult, mille koopiad lisatakse aruandele.

4. HINDAMISMETOODIKA

Keskkonnamõju hindamisel hinnatakse peamiselt maavara kaevandamisega kaasnevat keskkonnamõju võttes arvesse üldtunnustatud keskkonnamõju hindamise alaseid teadmisi ja hindamismetoodikat. KMH aruande koostamiseks on materjale piisavalt ning selleks kasutatakse objektiga seotud dokumente ja varasemalt koostatud uuringuid, kirjandust ning avalikke andmebaase ja infoallikaid. Lisauuringute vajadust ette ei nähta.

Keskkonnamõju hindamisel lähtutakse Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduses toodud põhimõtetest, mille põhjal:

- Keskkonnamõju hindamise eesmärk on anda tegevusloa andjale teavet kavandatava tegevuse ja selle reaalsete alternatiivsete võimalustega kaasneva keskkonnamõju kohta ning kavandatavaks tegevuseks sobivaima lahendusvariandi valikuks, millega on võimalik vältida või vähendada ebasoodsat mõju keskkonnale ning edendada säästvat arengut;
- Keskkonnamõju on kavandatava tegevuse elluviimisega eeldatavalt kaasnev vahetu või kaudne mõju keskkonnale, inimese tervisele ja heaolule, kultuuripärandile või varale;
- Keskkonnamõju on oluline, kui see võib eeldatavalt ületada mõjuala keskkonna-taluvust, põhjustada keskkonnas pöördumatuid muutusi või seada ohtu inimese tervise ja heaolu, kultuuripärandi või vara.

Keskkonnamõjude prognoosimisel kasutatakse mitmeid hindamismetoodikaid: kaardianalüüsi (Eesti Looduse Infosüsteemi ja Maa-ameti kaardikihid), hinnatava objekti ja selle lähiümbruse vaatlust, eksperthinnanguid ning vajadusel asjaomaste asutustega konsulteerimist. Keskkonnamõju selgitused, järeldused ja soovitused esitatakse tuginedes ekspertrühma kuuluvate spetsialistide erialasele kogemusele, välivaatluse tulemustele ning erinevate ametkondade ja osapoolte omavahelisele koostööle.

Tabelis 4.1 on toodud teemade kaupa, milliseid metoodikaid konkreetsete mõjude hindamisel kasutatakse. Kavandatava tegevuse ja selle reaalsete alternatiivsete võimalustega ei kaasne KeHJS § 20 lõige 2 alusel koostatud Keskkonnaministri 01.09.2019 määruses nr 34 „Keskkonnamõju hindamise aruande sisule esitatavad täpsustatud nõuded“ § 4 lõige 2 punktis 2 nimetatud valguse, soojuste, kiirguse ega lõhnaga seotud tagajärgi. Seetõttu eelnevalt nimetatud mõjutegureid KMH aruande koostamisel ei käsitleta/hinnata.

Tabel 4.1 Hinnatavad mõjukriteeriumid ja mõjude prognoosimisel kasutatavad hindamismetoodikad

Hinnatavad mõjukriteeriumid	Hindamismetoodika
Kuivendusvee mõju pinnaveekogudele	Kaardianalüüs – kuivendusvee ärajuhtimiseks kasutatava eesvoolu paiknemine, maakasutus planeeritava turbatootmisala lähiümbruses
	Vaatlus – eesvoolu seisukorra hindamine välivaatluse käigus, eesvoolu (Sindi oja) vooluhulga ja truupide läbilaskvuse mõõdistamine.
	Ekspert hinnang – eesvoolu seisund olemasolevate turbatootmisalade kuivendusvee seireandmete ja riikliku keskkonnaseire põhjal enne turbatootmisala rajamist ning kasutamist, kuivendusvee koormuse arvutamine
Kuivendamise mõju soosetete veekihi	Ekspert hinnang – veetaseme alanemise hindamisel soosetetes kasutatakse varasemate uuringute tulemusi, sh „Soode ökoloogilise funktsionaalsuse tagamiseks vajalike puhvertsoonide määramine pikaajaliste häiringute leviku piiritlemiseks või leevendamiseks“
Kuivendamise mõju põhjaveele ja tarbekaevudele	Ekspert hinnang – varasemalt teostatud geoloogilise uuringu andmete põhjal iseloomustatakse piirkonna geoloogilist ehitust ja hinnatakse turbalasuundi all oleva veepideme olemasolu, millest lähtuvalt hinnatakse turbatootmisest tuleneva mõju esinemist või mitte esinemist piirkonna põhjaveele ja kohalike inimeste veevarustusele. Kavandatava tegevuse lähipiirkonnas viiakse läbi salvkaevude inventuur.
Mõju infrastruktuurile	Kaardianalüüs – väljaveotee asukoht
	Vaatlus – olemasolevate teede seisukord
	Ekspert hinnang – eeldatavast kaevandamise aasta toodangust ja transpordi dünaamikast lähtuvalt arvutatakse hinnanguline lisanduv liikluskoormus teedele
Müratase	Ekspert hinnang ja modelleerimine – müratasemete vastavust normidele hinnatakse keskkonnaministri määruses nr 71 „Välisõhus leviva müra normtasemed ja mürataseme mõõtmise, määramise ja hindamise meetodid“ põhjal – modelleerimise teel hinnatakse kas kavandatava tegevusega kaasnev müratase võib põhjustada normtasemete ületamist lähimate õuealadega elamumaade juures. Samuti analüüsitakse müra normtasest lähedalasuvate I kaitsekategooria liikide suhtes. Müra modelleerimiseks kasutatakse DataKustik GmbH tarkvara CadnaA 2021 Pro.
Tahkete osakeste kontsentratsioon	Ekspert hinnang ja modelleerimine – õhukvaliteedi normidele vastavuse hindamisel lähtutakse keskkonnaministri määruses

	nr 75 „Õhukvaliteedi piir- ja sihtväärtused, õhukvaliteedi muud piirnormid ning õhukvaliteedi hindamisiirid“ toodud piirväärtustest – mõjuhindangu andmisel ja modelleerimisel kasutatakse varasemate uuringute tulemusi. Modelleerimise tarbeks teostatakse tahkete osakeste heitkoguste arvutused ning hinnatakse õhusaasteloa taotlemise vajalikkust. KMH aruandes esitatakse võimaliku tuuleerosiooni mõju kirjeldus ja vajadusel tuuakse välja võimalikud leevendusmeetmed
Jäätmete teke	Eksperthinnang – kavandatava tegevusega kaasnevate jäätmete tekke hindamisel lähtutakse Jäätmeseadusest
Keskkonnaavariid	Eksperthinnang – võimalike keskkonnaavariide tekkimist hinnatakse varasemate teadmiste põhjal, hindamisel lähtutakse majandus- ja kommunikatsiooniministri määrusest nr 172 „Kaevandamise ohutusnõuded“
Loodusvara kasutamise otstarbekus ja tegevuse vastavus säästva arengu põhimõtetele, mõju kliimale läbi kasvuhoonegaaside voogude muutuste	Eksperthinnang – hinnatakse turba kaevandamise otstarbekust antud asukohas ja kavandatava tegevuse vastavust säästva arengu põhimõtetele ning hindamisel lähtutakse keskkonnaministri määrusest nr 87 „Kaevandamisega rikutud ja mahajäetud turbaalade ning kaevandamiseks sobivate turbaalade nimekiri“ ja säästva arengu seadusest
Mõju maastikule	Vaatlus – kavandatava tegevuse asukoha iseloomustamine enne tegevuse alustamist Eksperthinnang – antakse hinnang maastiku muutumisele kaevandamise ajal ja pärast korrastamist
Mõju taimedele	Eksperthinnang – turbatootmisala kuivenduse mõju hindamisel taimestikule lähtutakse olemasolevast situatsioonist ja looduskaitsealisest informatsioonist. Taotletav Kõrsa turbatootmisalale lisanduvald alasid on Eestimaa Looduse Fondi poolt inventeeritud 2010. aastal, millega keskkonnamõju hindamisel arvestatakse. Vajadusel viiakse läbi täiendavad uuringud
Mõju loomadele	Eksperthinnang – kohaliku piirkonna loomastiku (sh linnustiku) iseloomustamisel kasutatakse riikliku keskkonnaseire andmeid (eluslooduse mitmekesisuse seire). Rohevõrgustiku hindamisel kasutatakse planeeringutes toodud informatsiooni. Võimalusel tehakse koostööd kohaliku jahiseltsiga, kes on kursis loomade liikumisega. Juhul kui olemasolevast keskkonnaalast informatsioonist ei piisa, viiakse läbi täiendavad uuringud
Mõju kaitstavatele loodusobjektidele	Kaardianalüüs – kasutatakse Eesti Looduse Infosüsteemi andmeid Eksperthinnang – hindamisel lähtutakse kaitstavate liikide elupaikade tingimustest, Looduskaitse seadusest ja Eesti Looduse Infosüsteemi kantud informatsioonist.

Mõju kultuuripärandile	Ekspert hinnang - mõju kultuuripärandile hinnatakse varasemate teadmiste ja Keskkonnaregistrisse kantud pärandkultuuri objektide põhjal
Mõju inimese tervisele, heaolule ja varale	Ekspert hinnang – hinnang antakse tulenevalt lähimate õuealade ja elamumaa paiknemisest ja kavandatava tegevusega kaasnevatest keskkonnamõjudest ja nende ulatustest. Lisaks kavandatava tegevuse vastavusele müra- ja peenosakeste piirnormidele hinnatakse ka piirnormidest madalamate häiringute võimalikke mõjusid kavandatava tegevuse ümbruskonnas elavate inimeste heaolule.
Koosmõju teiste tegevusliikidega	Ekspert hinnang – tuuakse välja kavandatava tegevusega võimalik koosmõju teiste turbatootmisaladega, seejuures arvestatakse võimalikke ühiseid väljaveoteid, kasutatavaid looduslikke vooluveekogusid, mõju välisõhule, jt mõjutegurite millega võib eeldatavasti kaasneda märkimisväärne koosmõju

KMH aruande koostamisel kasutatakse objektiga seotud dokumente ja varasemalt teostatud uuringuid, kirjandust ning avalikke andmebaase ja infoallikaid, mida on hinnangute andmiseks piisavalt. Elustiku osas lähtutakse lisaks olemasolevale ja keskkonnamõju hindamise käigus koondatavale keskkonnaalasele informatsioonile ka läbiviidavate välivaatluste tulemustest. Kasutatud kirjanduse loetelu esitatakse KMH aruandes, kuid peamised infoallikad keskkonnamõju hindamisel on järgmised:

- Vabariigi Valitsuse määrus 12.12.2005 nr 293 „Turba kriitilise varu ja kasutatava varu suurus ning kasutusmäärad“;
- Pärnu maakonna planeering;
- Paikuse valla üldplaneering;
- Ramst, R., Kaasik, C. 2018. Kõrsa turbamaardla Kõrsa turbatootmisala ja Kõrsa II turbatootmisala mäeeraldiste jääkvaru uuringu aruanne (varu seisuga 31.03.2018. a), OÜ Inseneribüroo Steiger, EGF 8924;
- Kõrsa turbamaardla registrikaart nr 92;
- Veersalu, K. 2019. Maavara kaevandamise loa taotlus;
- EELIS (Eesti Looduse Infosüsteem – Keskkonnaregister): Keskkonnaagentuurist saadud andmed;
- Maa-ameti X-GIS rakendused;
- Eesti Vabariigi seadusandlus;
- Kirjavahetus arendajaga.

Kavandatava tegevuse ja selle reaalsete alternatiivsete võimaluste võrdlemisel kasutatakse kaalutud intervallskaalat ehk *Delphi*-meetodit. See tähendab, et igale mõjukriteeriumile antakse vastava peatüki lõpus hinnang (hindepall) arvestades objekti keerukust. Kuna üksikute mõjutegurite omadused (kvaliteet)

ja suurused (kvantiteet) on üldjuhul erinevad, siis kasutatakse mõjukriteeriumite hindamisel 11-pallist skaalata (-5 kuni +5), kus +5 tähistab väga olulist positiivset mõju ja -5 väga olulist negatiivset mõju ([tabel 4.2](#)).

Lisaks antakse igale mõjukriteeriumile kaal, mis arvestab kriteeriumi olulisust. Kriteeriumite kaalu määramiseks kasutatakse paariviisilist võrdlust. Iga kriteerium võrreldakse kõikide teiste kriteeriumitega. Olulisemaks peetavale kriteeriumile omistatakse väärtus 1, vähem olulisele väärtus 0. Võrdsete väärtuste korral, antakse mõlema kriteeriumi väärtuseks 0,5. Seejuures ei tähenda kriteeriumi väärtus 0, et kriteeriumi sisuline väärtus puudub, vaid võrrelduna teise kriteeriumiga on tema olulisus väiksem.

Tabel 4.2 Mõjude olulisuse skaala

0		mõju puudub	
-1	vähene negatiivne mõju	+1	vähene positiivne mõju
-2	nõrk negatiivne mõju	+2	nõrk positiivne mõju
-3	mõõdukas negatiivne mõju	+3	mõõdukas positiivne mõju
-4	oluline negatiivne mõju	+4	oluline positiivne mõju
-5	väga oluline negatiivne mõju	+5	väga oluline positiivne mõju

Kaalutud hinde saamiseks korrutatakse mõjukriteeriumile antud hindepalli selle kriteeriumi kaaluga. Kavandatava tegevuse ja selle reaalsete alternatiivsete võimaluste üldhinnang ja omavaheline võrdlus saadakse kõikide mõjukriteeriumite kaalutud hinnete summeerimisel.

5. AJAKAVA

Tabel 5.1 KMH raames kavandatavad tegevused ja nende ajakava

NR	TEGEVUS	TÄITJA	KUUPÄEV/AJAKULU
1	KMH algatamise otsus	Otsustaja	18.03.2020
2	KMH programmi koostamine ja esitamine otsustajale	Ekspert ja arendaja	~1 kuni 2 nädala jooksul
3	KMH programmi nõuetele vastavuse kontroll ja edastamine asjaomastele asutustele *	Otsustaja	14 päeva jooksul pärast programmi saamist (KeHJS § 15 ¹ lg 2)
4	Vajadusel KMH programmi parandamine ja täiendamine vastavalt KKA ettepanekutele	Ekspert ja arendaja	~1 nädala jooksul
5	Asjaomased asutused esitavad KMH programmi kohta seisukohad	Otsustaja ja asjaomased asutused	30 päeva jooksul pärast programmi saamist (KeHJS § 15 ¹ lg 4)
6	KMH programmi kohta esitatud seisukohtade ülevaatamine ja omapoolse sisukoha kujundamine ning edastamine arendajale ja ekspertidele	Otsustaja	14 päeva jooksul pärast asjaomaste asutuste seisukohtade saamist (KeHJS § 15 ¹ lg 5)
7	Vajadusel KMH programmi parandamine ja täiendamine vastavalt seisukohtadele ning täiendatud programmi esitamine otsustajale	Ekspert ja arendaja	~1 nädala jooksul
8	KMH programmi avalikust väljapanekust ja avalikust arutelust teavitamine	Otsustaja	14 päeva jooksul pärast programmi saamist (KeHJS § 16 lg 2)
9	KMH programmi avalik väljapanek	Otsustaja	Vähemalt 14 päevase kestusega (KeHJS § 16 lg 1)
10	KMH programmi avalik arutelu	Ekspert ja arendaja koostöös otsustajaga	Toimub pärast programmi avalikku väljapanekut
11	Avalikul väljapanekul laekunud kirjadele ja avalikul arutelul vastamata jäänud küsimustele vastamine. Vajadusel KMH programmi parandamine ja täiendamine ning esitamine otsustajale	Ekspert ja arendaja	30 päeva jooksul pärast avaliku arutelu (KeHJS § 17 lg 3)
12	KMH programmi nõuetele vastavuse kontroll, tuginedes asjaomaste asutuste seisukohtadele	Otsustaja	30 päeva jooksul pärast programmi saamist (KeHJS § 18 lg 2)
13	KMH programmi nõuetele vastavaks tunnistamise otsusest teavitamine **	Otsustaja	14 päeva jooksul pärast otsuse tegemist (KeHJS § 18 lg 4)

14	ARUANNE	KMH aruande koostamine lähtudes nõuetele vastavast KMH programmist ja esitamine otsustajale	Ekspert ja arendaja	~1 kuni 12 kuu jooksul
15		KMH aruande nõuetele vastavuse kontroll ***	Otsustaja	21 päeva jooksul pärast aruande saamist (KeHJS § 20 ¹ lg 2)
16		Vajadusel KMH aruande parandamine ja täiendamine vastavalt KKA ettepanekutele	Ekspert ja arendaja	~2 nädala jooksul
17		Asjaomased asutused esitavad KMH aruande kohta seisukohad	Otsustaja ja asjaomased asutused	30 päeva jooksul pärast aruande saamist (KeHJS § 20 ¹ lg 1)
18		KMH aruande kohta esitatud seisukohtade ülevaatamine ja omapoolse sisukoha kujundamine ja edastamine arendajale ja ekspertidele	Otsustaja	14 päeva jooksul pärast asjaomaste asutuste seisukohtade saamist (KeHJS § 20 ¹ lg 1)
19		Vajadusel KMH aruande parandamine ja täiendamine vastavalt seisukohtadele ning täiendatud aruande esitamine otsustajale	Ekspert ja arendaja	~2 nädala jooksul
20		KMH aruande avalikust väljapanekust ja avalikust arutelust teavitamine	Otsustaja	14 päeva jooksul pärast aruande saamist (KeHJS § 21)
21		KMH aruande avalik väljapanek	Otsustaja	Vähemalt 30 päevase kestusega (KeHJS § 21)
22		KMH aruande avalik arutelu	Ekspert ja arendaja koostöös otsustajaga	Toimub pärast aruande avalikku väljapanekut
23		Avalikul väljapanekul laekunud kirjadele ja avalikul arutelul vastamata jäänud küsimustele vastamine, vajadusel KMH aruande parandamine ja täiendamine ning esitamine otsustajale	Ekspert ja arendaja	30 päeva jooksul pärast avaliku arutelu (KeHJS § 21)
24		KMH aruande kooskõlastamine asjaomaste asutuste poolt	Otsustaja ja asjaomased asutused	30 päeva jooksul pärast aruande saamist (KeHJS § 22 lg 3)
25		KMH aruande nõuetele vastavuse kontroll, tuginedes asjaomaste asutuste kooskõlastustele	Otsustaja	30 päeva jooksul pärast asjaomaste asutuste kooskõlastuste saamist (KeHJS § 22 lg 5)
26		KMH aruande nõuetele vastavaks tunnistamise otsusest teavitamine ****	Otsustaja	14 päeva jooksul pärast otsuse tegemist (KeHJS § 22 lg 7)

* Kui arendaja ei ole 18 kuu jooksul KMH algatamisest arvates esitanud otsustajale KMH programmi nõuetele vastavuse kontrollimiseks, jätab otsustaja KMH algatamise aluseks olnud tegevusloa taotluse läbi vaatamata ja tagastab selle arendajale (KeHJS § 18 lg 7).

** Kui otsustaja tuvastab, et KMH programm ei vasta KeHJS § 18 lg 2 kohaselt kontrollitavatele nõuetele, tuleb arendajal esitada otsustajale täiendatud programm nõuetele vastavuse kontrollimiseks (KeHJS § 18 lg 6).

*** Kui arendaja ei ole kahe aasta jooksul KMH programmi nõuetele vastavaks tunnistamise otsuse tegemisest arvates esitanud otsustajale KMH aruannet avalikuks väljapanekuks, kaotab programm kehtivuse ning keskkonnamõju hindamiseks peab koostama uue programmi (KeHJS § 18 lg 8).

**** Kui otsustaja tuvastab, et KMH aruanne ei vasta § 22 lg 5 sätestatud nõuetele, tuleb arendajal esitada otsustajale nõuetele vastavuse kontrollimiseks täiendatud aruanne (KeHJS § 22 lg 9).

6. ARENDAJA, OTSUSTAJA, JUHTEKSPERT, EKSPERTRÜHMA KOOSSEIS JA ASJAOMASED ASUTUSED

Arendaja:

AS Jiffy Products Estonia
Papiniidu tn 5a/1,
Pärnu linn, 80042 Pärnumaa
Registrikood 10053049
Kontakt: Karmo Leemet
Tel: +372 445 5133
E-post: info@jiffy.ee

Otsustaja:

Keskkonnameti ringmajanduse
keskkonnakorralduse büroo
info@keskkonnaamet.ee

Ekspert:

OÜ Inseneribüroo STEIGER
Männiku tee 104
11216 Tallinn
Registrikood 11206437
Kontakt: Aadu Niidas
Keskkonnaekspert
Tel: 668 1013
E-post: aadu@steiger.ee

Ekspertühma koosseis:

Aadu Niidas (loodusteaduste bakalaureusekraad loodusteaduslike ainete õpetaja (keskkonnaspetsialist) erialal, loodusteaduste magistrikraad geökoloogia erialal) töötab keskkonnaeksperdi (litsents KMH 0145, kehtib kuni 26.10.2022) ametikohal, kes on olnud KMH juhtekspert maavaravaru kaevandamise ja kaevise töötlemise ning kaevandatud maa-ala korrastamise tegevusvaldkondades 2012. aastast alates. Juhib antud KMH menetluses ekspertrühma.

Priit Kallaste (tehnikateaduste bakalaureuse ja magistrikraad keemia- ja keskkonnakaitse tehnoloogia erialal) töötab keskkonnaspetsialisti ametikohal alates 2016. aastast. Hindab mõju infrastruktuurile ja välisõhu kvaliteedile (müratase, tahkete osakeste kontsentratsioon).

Kaie Kriiska (loodusteaduste doktorikraad maastikuökoloogia ja keskkonnakaitse erialal, bakalaureuse- ja magistrikraad keskkonnatehnoloogia erialal) töötab keskkonnaspetsialisti ametikohal ning tegeleb keskkonnamõjude hindamisega kliima valdkonnas alates 2020. aastast. On alates 2011. aastast tegelenud kliimapoliitika, süsinikuringe ja maakasutuse kasvuhooonegaaside hindamisega (Keskkonnaagentuur, Tartu Ülikool) ning omab ÜRO kasvuhooonegaaside inventuuri rahvusvahelise audiitori sertifikaati (2014). On samuti Stockholmi Keskkonnainstituudi (SEI) Tallinna Keskuse ekspert säästva arengu programmis ning tegeleb muuhulgas kliimamuutuste temaatikaga. Hindab keskkonnamõju hindamisel mõju kasvuhooonegaaside voogudele.

Anna-Helena Purre (geoökoloogia erialal loodusteaduste bakalaureuse- ja magistrikraad) hindab maavarade valdkonnas keskkonnaspetsialisti ametikohal keskkonnamõjusid 2018. aastast. On samuti Tallinna Ülikooli doktorant, kes uurib oma teadustöös kuivendatud ja kaevandatud ja seejärel korrastatud turbamaadel taimkatte arengut ning süsinikdioksiidi vooge. Hindab keskkonnamõju hindamisel mõju taimedele ja maastikule, loodusvara kasutamise otstarbekusele ja vastavusele säästva arengu põhimõtetega, keskkonnaavariidele, jäätmetekkele ning inimese tervisele, heaolule ja varale.

Üllar Rammul (loodusteaduste erialal diplom bioloogias, loodusteaduste magistrikraad bioloogias-zooloogias), töötab keskkonnaspetsialisti ametikohal ja on hinnanud antud valdkonnas keskkonnamõju 2016. aastast alates. On samuti Tallinna Tehnikaülikooli õppejõud, kus tema peamised tööülesanded on zooloogia (selgrootud ja selgroogsed loomad) ning keskkonnakaitse ja säästva arengu kursuste läbiviimine. Aastatel 2010-2015 töötas Keskkonnaministeriumi

looduskaitse osakonnas ja oli Aafrika ja Euraasia rändveelindude kaitse kokkuleppe (AEWA) Eesti poolne kontaktisik ning tegeles kaitstavate loodusobjektide (peamiselt lindude püsielupaikade) kaitsekorralduse alase töö juhtimise, organiseerimise, sealhulgas õigusaktide ja strateegiliste dokumentide eelnõude ettevalmistamise korraldamise ning elluviimise koordineerimisega. On varasemalt osalenud ornitoloogilistel välitöödel, näiteks Nigula rabas ja Kõbaja laidudel ning Kloostrimetsa soo õpperaja väliuuringutel. Hindab keskkonnamõju hindamisel mõju loomadele ja kaitstavatele loodusobjektidele.

Marge Uppin (geoloogia erialal loodusteaduste bakalaureusekraad, loodusteaduste magistrikraad ja filosoofiadoktorikraad) töötab hüdroteoloogi (hüdroteoloogiliste tööde tegevusluba KHY000011) ametikohal. Hindab keskkonnamõju hindamisel ärajuhitava kuivendusvee mõju pinnaveekogudele, sh maparandussüsteemi eesvooludele, kuivenduse mõju soosetete veekihis ning kuivendamise mõju põhjaveele ja tarbekaevudele.

Asjaomased asutused:

Keskkonnaamet on otsustaja ehk tegevusloa andja, kes kuulub asjaomaste asutuste hulka KeHJS § 2³ lg 2 alusel. Pärnu Linnavalitsus on KMH menetlusse kaasatud, kuna taotletav turbatootmisala asub Pärnu linnas. Kohalikud omavalitsused esindavad kohaliku kogukonda, olles kursis kohaliku piirkonna olude ja probleemidega. Lisaks on Keskkonnaamet asjaomaste asutustena kaasanud Riigimetsa Majandamise Keskuse, Tori Vallavalitsuse, Transpordiameti, Põllumajandus- ja Toiduameti, Päästeameti, Terviseameti ja Rahandusministeeriumi.

Lisa 1. Kõrsa turbatootmisala maavara kaevandamise loa taotlus

Lisa 4. Vastus transpordiameti seisukohale ()

Lisa 5. Rahandusministeeriumi seisukoht (25.02.2021 nr 14-13/717-2)

Lisa 6. Vastus Rahandusministeeriumi seisukohale ()

Lisa 7. Põllumajandus- ja Toiduameti seisukoht (23.02.2021 nr 6.2-1/936-1)

Lisa 8. Päästeamet seisukoht (23.02.2021 nr 7.2-3.4/615-2)

Lisa 9. Vastus Päästeameti seisukohale ()

Lisa 10. Terviseameti seisukoht (01.02.2021 nr 9.3-4/20/3498-3)

Lisa 11. Tori Vallavalitsuse seisukoht (23.02.2021 nr 112)

Lisa 12. Keskkonnaameti seisukoht (10.03.2021 nr 6-3/21/1629-9)

Lisa 13. Vastus Keskkonnaameti seisukohale ()

Lisa 15. Vastus ELF kirjale

Lisa 19. Vastus Roheline Pärnumaa (meie)

Lisa 20. Vastus Roheline Pärnuma (Keskkonnaamet)

Lisa 21. Keskkonnaameti kiri

Lisa 22. Vastus Keskkonnaameti kirjale

Lisa 23. KMH programmi protokoll

Lisa 26. Vastus Keskkonnaameti kirjale

